

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/198427,Jachowka-Poswiecono-nowy-nagrobek-Zolnierza-Wykletego-Jana-Salapatka-Orla.html>
01.03.2026, 03:03

[Następny](#)

[Powrót](#)

Jachówka. Poświęcono nowy nagrobek Żołnierza Wyklętego, Jana Sałatka „Orła”

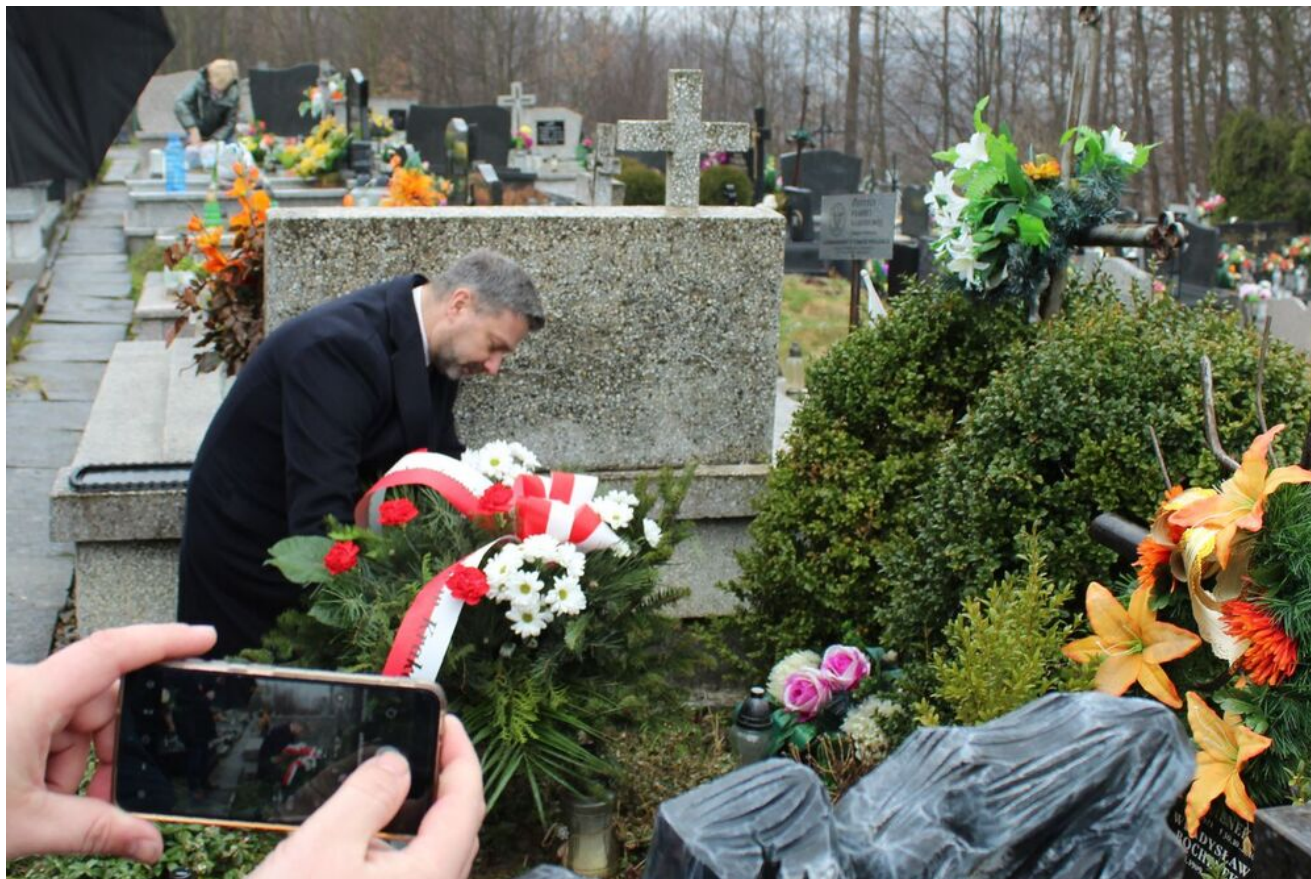
2 marca 2024 r. w Jachówce (gm. Budzów, pow. suski) odbyła się uroczystość poświęcenia nowego nagrobka żołnierza partyzantki niepodległościowej Jana Sałatka „Orła”, który zginął w 1955 r. w zasadzce UB. Jego szczątki IPN odnalazł w 2021 r. na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

02.03.2024

Na początku w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Jachówce odbyły się uroczystości z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Po mszy świętej zebrani przeszli na cmentarz parafialny. Sfinansowany przez IPN nowy nagrobek Jana Sałatka poświęcił proboszcz ks. Mariusz Mendyk, a dyrektor Oddziału IPN w Krakowie dr hab. Filip Musiał wręczył akt opieki nad grobem partyzanta prezes Stowarzyszenia Niezłomni Zorza Elżbiecie Głuc.

Uroczysty pogrzeb Jana Sałatka, zorganizowany przez Oddział IPN w Krakowie i wojewodę małopolskiego, odbył się 5 maja 2023 r. Żołnierz AK i Batalionów Chłopskich, dowódca oddziałów partyzanckich „Zemsta” i „Zorza”, został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski i mianowany podporucznikiem.

Uczestnicy uroczystości w Jachówce złożyli także kwiaty na grobie Franciszka Dudonia, partyzanta podziemia niepodległościowego, który zginął w walce z UB w 1946 r. W uroczystości wzięli udział m.in. radna Sejmiku Województwa Małopolskiego Danuta Kawa, wójt Budzowa Jan Najdek, członkowie Stowarzyszenia Niezłomni Zorza, członkinie kół gospodyń wiejskich, poczty sztandarowe oraz orkiestra z Bieńkówki.

Jachówka. Grób Franciszka Dudonia, partyzanta podziemia niepodległościowego. Fot. Maria Konieczna (IPN)

Jachówka. Grób Franciszka Dudonia, partyzanta podziemia niepodległościowego. Fot. Maria Konieczna (IPN)

W nieodległym Osielcu dr Filip Musiał i naczelnik krakowskiego Archiwum IPN Rafał Dyrz złożyli również kwiaty pod pomnikiem innego Żołnierza Wyklętego – Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”.

Osielec. Pomnik Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. Fot. Maria Konieczna (IPN)

Osielec. Pomnik Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. Fot. Maria Konieczna (IPN)

Osielec. Pomnik Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. Fot. Maria Konieczna (IPN)

Jan Sałapatek „Orzeł” (1923-1955)

Urodził się 2 maja 1923 r. w Jachówce w pow. wadowickim. Przed wybuchem II wojny światowej pracował na rodzinnej gospodarce i pomagał ojcu przy pracy w kuźni. Od 1943 r. działał w konspiracji niepodległościowej. Był żołnierzem oddziału AK „Huta-Podgórze” oraz członkiem struktur konspiracyjnych ruchu ludowego w rodzinnej Jachówce.

Po wkroczeniu Armii Czerwonej uczestniczył w podejmowanych przez ludowców próbach faktycznego przejmowania struktur porządkowych w powiecie wadowickim. Przez trzy miesiące służył w milicji w Jachówce, zachowując nieoficjalne kontakty ze środowiskami niepodległościowymi.

Dopiero 15 października 1945 r. wraz z innymi ludowcami ujawnił się jako kapral BCh. Wiosną 1946 r. został żołnierzem konspiracyjnej struktury o nazwie „Grupa Operacyjna AK »Błyskawica«”, dowodzonej przez ppor. Józefa Dudę „Dara” oraz ppor. Mieczysława Sobolewskiego „Pruta”. Organizował zaopatrzenie, pełnił funkcję przewodnika oraz łącznika. Uczestniczył w akcjach zbrojnych.

Po przekształceniach organizacyjnych znalazł się w oddziale sierż. Stanisława Papierza „Sępa” pod nazwą „Grupa Operacyjna AK »Wolność«”. Był prawą ręką dowódcy i szefem obozu, a po śmierci „Sępa” objął komendę oddziału. Zmienił wówczas jej kryptonim na „Zemsta”. Na początku 1947 r. zdecydował się na ujawnienie, ale wkrótce powrócił do konspiracji, tworząc oddział o nazwie „Grupa Operacyjna AK »Zorza«”. Trwał w konspiracji aż do 1955 r.

Działając na terenie powiatów wadowickiego i myślenickiego przeprowadził około stu akcji wymierzonych w funkcjonariuszy i współpracowników komunistycznej władzy. Zginął w styczniu 1955 r. śmiertelnie ranny w zasadzce zorganizowanej przez UB. Jego szczątki zostały potajemnie

pochowane w dołach śmierci na cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Odnaleziono je podczas prac poszukiwawczych IPN w 2021 r.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)